

A leggyakrabban feltett kérdések

Az Európai Számvevőszék szerepe és munkája az Európai Unió külső ellenőreként

1. Magunkról

Az Európai Számvevőszék az **Európai Unió független külső ellenőre**. Az 1975. évi Brüsszeli Szerződés hozta létre, 1977 októberében kezdte meg működését, és 1993-ban a Maastrichti Szerződés nyomán vált európai intézménnyé.

A Számvevőszék elősegíti az Unió pénzgazdálkodásának javítását, valamint az elszámoltathatóság és átláthatóság növelését, és az uniós polgárok **pénzügyi érdekeinek őreként** tevékenykedik. Független és objektív tevékenységünkkel segítjük a többi uniós intézményt és a tagállamokat az uniós források jobb felhasználásában és annak jobb felügyeletében.

Tevékenységünkről és megállapításainkról jelentéseink és más kiadványaink révén tájékoztatunk. Ezek a jelentések fontosak a Tanács és az Európai Parlament számára jogalkotási és ellenőrzési munkájuk, valamint az uniós intézmények számára az uniós költségvetés végrehajtására vonatkozó **mentesítés** európai parlamenti folyamata szempontjából.

2. Tevékenységünk

Ellenőrzéseket és áttekintéseket végzünk, **véleményeket** bocsátunk ki.

- **Ellenőrzéseinket** a Szerződésben meghatározott megbízatásunk és feladataink alapján, az [INTOSAI szakmai standardjaival és egyéb nyilatkozataival](#) összhangban, függetlenül választjuk meg és végezzük el: *Az ellenőrzés a bizonyítékok objektív megszerzésének és értékelésének szisztematikus folyamata annak megállapítására, hogy az információk vagy a tényleges feltételek megfelelnek-e a független külső ellenőrző szervek által meghatározott kritériumoknak.* Ellenőrzési megbízatásunk **pénzügyi, szabályszerűségi és teljesítmény-ellenőrzéseket foglal magában**, és az uniós forrásokat, illetve szakpolitikákat végrehajtó uniós intézményekre és szervekre, illetve tagállami hatóságokra terjed ki.
- **Áttekintéseink** korábban közzétett ellenőrzéseink vagy más nyilvánosan elérhető információk alapján, gyakran több különböző nézőpontból mutatják be és elemzik az adott témát, esetleg olyan területek vagy kérdések elemzését adják közre, amelyek kapcsán még nem végeztünk ellenőrzést, illetve felméri az adott témával vagy problémával kapcsolatos tényállást. Munkánk a releváns kockázatokra és kihívásokra is rámutathat.
- Ezenkívül **véleményeket** bocsátunk ki új vagy felülvizsgált jogszabályokra irányuló bizottsági javaslatokról. Amennyiben ezek a javaslatok jelentős, illetve közvetlen hatást gyakorolnak a pénzgazdálkodásra, az uniós jog előírja, hogy bizonyos jogalkotási folyamatok során konzultálni kell a Számvevőszékkel. Más uniós intézmények is felkérhetik a Számvevőszéket arra, hogy alkosson véleményt egyéb konkrét kérdésekről. Véleményeinket

A leggyakrabban feltett kérdések

megfontolásra megküldjük az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, az uniós jogalkotóknak, de azok jogilag nem kötelező erejűek.

3. Milyen fajta ellenőrzéseket végzünk?

Három ellenőrzéstípust végzünk. Ellenőrizzük:

- hogy az uniós pénzeszközökkel helyesen számoltak-e el (**pénzügyi ellenőrzés**);
- azokat a vonatkozó szabályoknak és jogi előírásoknak megfelelően szedik-e be és költik-e el (**szabályszerűségi ellenőrzés**);
- optimálisan használták-e fel azokat (**teljesítmény-ellenőrzés**).

Pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzések

A [Szerződés szerinti megbízatásunknak](#) megfelelően minden évben ellenőriznünk kell az Unió általános költségvetése összevont éves pénzügyi kimutatásainak megbízhatóságát (**pénzügyi ellenőrzés**) és az azok alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségét és szabályszerűségét (**szabályszerűségi ellenőrzés**). Ellenőri véleményünket (**megbízhatósági nyilatkozat**) strukturált pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzési megközelítés alapján alakítjuk ki.

Éves **pénzügyi ellenőrzéseink** során megvizsgáljuk, hogy a Bizottság helyesen, az alkalmazandó pénzügyi beszámolási és szabályozási keretnek megfelelően mutatta-e be a pénzügyi információkat a pénzügyi kimutatásokban. Ennek során nemzetközi ellenőrzési standardokat követünk. Ellenőri véleményünk kialakításához ellenőrizzük a legfontosabb számviteli eljárások működését, elszámolásokat és mérlegeket elemzünk és egyeztetünk, valamint tételes vizsgálatokat végzünk.

Szabályszerűségi ellenőrzéseink során értékeliük, hogy az uniós pénzügyi kimutatásokban rögzített tevékenységek, pénzügyi tranzakciók és információk megfelelnek-e a vizsgált jogalanyra vonatkozó szabályoknak, törvényeknek, rendeleteknek és megállapodásoknak.

Annak megítéléséhez, hogy a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók megfelelnek-e az uniós és más alkalmazandó szabályoknak és rendelkezéseknek, főként a **tranzakciók** véletlenszerűen kiválasztott, statisztikailag reprezentatív **mintájának** közvetlen vizsgálatára támaszkodunk. Ezt kiegészíti a kiválasztott **felügyeleti és kontrollrendszerek** vizsgálata annak megállapítása érdekében, hogy a beszédett uniós bevételeket és a teljesített kifizetéseket helyesen számították-e ki, és azok megfelelnek-e az uniós jogi és szabályozási keretnek. Minden évben **részletes vizsgálatot** végzünk valamennyi uniós kiadási programra és kiválasztott tagállamra nézve, majd ennek nyomán elvégezzük az uniós költségvetés fő területeinek külön értékelését. Ellenőrzési következtetéseink alátámasztására bizonyítékként felhasználjuk a Bizottság, illetve az uniós tagállami közigazgatások **más ellenőrei által végzett munka** releváns és rendelkezésre álló eredményeit is.

Teljesítmény-ellenőrzések

Kiválasztott **teljesítmény-ellenőrzéseink** esetében értékeliük az uniós bevételek vagy kiadások minőségét. Ezen ellenőrzéseink kiterjednek az uniós pénzeszközök kezelő szervek és intézmények által végrehajtott programok, műveletek, irányítási rendszerek és eljárások vizsgálatára, és a céljuk annak megállapítása, hogy e forrásokat **gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen** használták-e fel.

A leggyakrabban feltett kérdések

A teljesítményre irányuló ellenőrzések során a közszféra beavatkozási folyamatának eljárásait és rendszereit értékeljük. Ezek többek között a következők: **inputok** (a program végrehajtásához szükséges pénzügyi, humán, anyagi, szervezeti és szabályozási erőforrások), **outputok** (a program által létrehozandó tárgyi eredmények), **eredmények** (a program azonnali hatásai a közvetlen címzettek, illetve kedvezményezettek) és **hatások** (az uniós intézkedésnek köszönhető, hosszú távú társadalmi változások).

4. Hogyan tesszük közzé ellenőrzési munkánk eredményeit?

A Számvevőszék [négy fő kiadványtípusban](#) számol be munkájáról. Ezek: **az éves jelentések, a különjelentések, az áttekintések és a vélemények**:

Éves jelentéseink az uniós költségvetésre, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre (RRF) és az Európai Fejlesztési Alapokra (EFA) irányuló **pénzügyi és szabályszerűségi ellenőrzéseink** eredményeit tartalmazzák. Emellett **különálló éves jelentéseket** is közzéteszünk, amelyekben bemutatjuk az uniós ügynökségekre, decentralizált szervekre és közös vállalkozásokra vonatkozó **éves pénzügyi ellenőrzéseink** eredményeit. Éves jelentéseink tartalmazzák megbízhatósági nyilatkozatunkat, illetve ellenőri véleményünket, amely támogatja és tájékoztatja az Európai Parlamentet, amikor arról dönt, hogy jóváhagyja-e az adott évre vonatkozó uniós költségvetés végrehajtását.

A különböző kiadási és szakpolitikai területekre vonatkozó **teljesítmény-ellenőrzéseink** eredményeit **különjelentésekben** tesszük közzé. Ezek az Unió előtt álló kihívásokat tükröző témákra összpontosítanak, amilyenek többek között: a növekedés és munkahelyteremtés, az európai hozzáadott érték, a közpénzgazdálkodás, a környezetvédelem és az éghajlatpolitika.

2023-ban **35 különjelentést és áttekintést** tettünk közzé, amelyek számos, az uniós kiadások és szakpolitikák különböző területein az Unió előtt álló kihívással foglalkoztak.

Négy véleményt is kiadtunk, ezekben a Bizottság jogalkotási javaslatát vizsgáltuk meg,

Valamennyi jelentésünket, áttekintésünket és véleményünket közzéteszük [honlapunkon](#) az **Unió 24 hivatalos nyelvén**. Jelentéseink esetében az ellenőrzött szerv(ek) válaszai szintén megjelennek honlapunkon.

5. Milyen pénzeszközöket ellenőrzünk?

A megbízhatósági nyilatkozatokkal kapcsolatos munkánk részeként minden évben ellenőrizzük az **uniós költségvetés bevételeit és kiadásait**. Emellett ellenőrizzük az **RRF kiadásainak** szabályszerűségét, és erről külön ellenőri véleményt adunk ki.

2022. évi éves jelentésünkben a bevételek és kiadások tesztelésére 245,3 milliárd, illetve 220,5 milliárd eurós ellenőrzési sokaságot alkalmaztunk. Véleményeink alátámasztására két külön ellenőrzési sokaságot alakítottunk ki az uniós költségvetési kiadások (166,8 milliárd euró), illetve az RRF kiadásai (53,7 milliárd euró) tekintetében.

Emellett más uniós bevételeket és kiadásokat is ellenőrzünk, például a nyolcadik, a kilencedik, a tizedik és a tizenegyedik Európai Fejlesztési Alap (EFA), az uniós ügynökségek és a közös vállalkozások tekintetében.

Teljesítmény-ellenőrzéseink és különjelentéseink az Unió által támogatott konkrét kiadásokra és szakpolitikai területekre, illetve költségvetési és irányítási témákra irányulnak.

A leggyakrabban feltett kérdések

6. Kit és hol ellenőrzünk?

A Számvevőszék székhelye Luxembourgban található. Ellenőrzési munkánkat Luxembourgban, illetve a helyszínen végezzük. Számvevőink számos helyszíni látogatást tesznek legfőbb ellenőrzött szervezetüknél, az **Európai Bizottságnál**, illetve más uniós intézményeknél, ügynökségeknél és szerveknél, az uniós tagállamok nemzeti, regionális és helyi hatóságainál, az Európán kívül nem uniós országokban működő uniós külképviselőteken, valamint uniós forrásokat kezelő nemzetközi szervezeteknél.

Számvevőink ezenkívül **helyszíni vizsgálatokat** is végeznek az **uniós források** kedvezményezettjeinél az Unió területén belül és határain kívül is. E vizsgálatok során követjük a források útját az uniós költségvetéstől a végső kedvezményezettig és kifizetésükről **közvetlen ellenőrzési bizonyítékokat** szerzünk azoktól, akik uniós szakpolitikák és programok irányításában részt vesznek, uniós pénzeszközöket szednek be, illetve kifizetéseket folyósítanak azokból, valamint a források végső kedvezményezettjeitől is.

7. Hogyan alakítjuk ki munkaprogramunkat?

A Számvevőszék teljes mértékben független az ellenőrzési feladatainak megválasztását és elvégzésének módját tekintve.

A hosszú távú tervek fő ellenőrzési célkitűzéseit [többéves stratégiánk](#) határozza meg, de gördülő tervezés keretében részletesebben is határozunk arról, hogy mit ellenőrzünk a következő években és hogy milyen erőforrások szükségesek ehhez.

Munkaprogramunk kialakításakor az ellenőrzési feladatokat több objektív kritérium, többek között az alábbiak alapján választjuk ki:

- a költségvetést és a szakpolitikáknak a költségvetésen keresztül történő végrehajtását érintő kockázatok;
- pénzügyi volumen;
- az, hogy korábban mely területeken történt ellenőrzés;
- a potenciális hozzáadott érték/hatás;
- a rendelkezésre álló erőforrások.

E folyamat során figyelembe vesszük az intézményi érdekelt felektől beérkezett (az európai parlamenti Bizottsági Elnökök Értekezletén keresztül benyújtott és a tagállami állandó képviselőtektől érkező) ellenőrzési javaslatokat is. A folyamat végén elfogadjuk munkaprogramunkat, amely ismerteti az elkövetkező évekre vonatkozó ellenőrzési prioritásainkat, és részletesen bemutatja, hogy éves jelentéseink mellett mely különjelentések és áttekintések közzétételét tervezzük.

A [Számvevőszék munkaprogramját](#) megosztjuk az érdekelt felekkel, és rendszeresen frissítjük a 12 hónapon belül közzéteendő jelentések [indikatív ütemtervét](#).

Bár ellenőrzési munkánkat előre tervezzük, mégis tudunk reagálni olyan esetekben is, amikor olyan problémák merülnek fel, hogy a körülmények szükségessé teszik valamely uniós szakpolitikai terület rövid időn belüli ellenőrzését.

A leggyakrabban feltett kérdések

8. Munkánk hatása

Munkánk révén **tájékoztatjuk a politikai döntéshozókat és a jogalkotókat arról, hogy az Unió mely területeken tehetne többet a jövőben.** Kiadványaink egyértelműek és közérthetőek, mivel véleményünk szerint az európai polgárok számára világosnak kell lennie, hogyan kezelték a pénzüket, illetve hogy megfontoltan és a szabályoknak megfelelően használták-e azt fel.

Bár **ajánlásaink** jogilag nem kötelező erejűek, legtöbbjüket az ellenőrzött szervezetek elfogadják és végrehajtják. Amikor pedig jelentéseink közzététele után néhány évvel ismét megvizsgálunk egy-egy ellenőrzési területet, rendszeresen úgy találjuk, hogy ajánlásaink pozitív hatással jártak.

9. Ki dolgozik a Számvevőszéken, és mi a számvevőszéki tagok szerepe?

A Számvevőszék **tagjai kollektív testületként látják el feladataikat**, amely testületbe minden uniós tagállam egy-egy tagot delegál. A [tagokat](#) az Európai Parlamenttel folytatott konzultáció után a Tanács nevezi ki hatéves, megújítható időtartamra. A Számvevőszéket az elnök vezeti, akit a tagok testülete választ meg saját kebeléből. Az elnök hároméves hivatali ideje megújítható, ezalatt a „primus *inter pares*” szerepét tölti be.

A tagokat hozzárendelik az **öt ellenőrzési kamara** valamelyikéhez: a kamarák fogadják el jelentéseink, áttekintő kiadványaink és véleményeink nagy többségét. Az ellenőrzési kamarák feladataikat a hozzájuk beosztott számvevőszéki tagok között osztják meg. Saját ellenőrzési feladataiért minden tag elszámolással tartozik a kamara és a számvevőszéki testület felé.

A Számvevőszék mintegy **950 munkatársat** foglalkoztat. Ezek többsége számvevő, de fordítókat és más munkatársakat is alkalmazunk, akik ügyintézással foglalkoznak és támogató szolgáltatásokat biztosítanak. Az ellenőrök mind a köz-, mind a magánszférát illetően széleskörű szakmai tapasztalattal rendelkeznek pl. a számvitel, a belső és külső ellenőrzés, a jog és a közgazdaságtan terén. A Számvevőszék **valamennyi uniós tagállamból** foglalkoztat munkatársakat. Uniós köztisztviselőként a Számvevőszék munkatársai az uniós személyzeti szabályzat hatálya alá tartoznak. A Számvevőszék szinte azonos számban foglalkoztat nőket és férfiakat.

10. Hogyan működünk együtt az uniós tagállamok legfőbb ellenőrző intézményeivel?

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés előírja, hogy a Számvevőszék és a tagállamok legfőbb ellenőrző Intézményei függetlenségük megőrzése mellett a **bizalom szellemében együttműködjenek.**

A tagállamokkal folytatott együttműködésünk elsősorban az Európai Unió Legfőbb Ellenőrző Intézményeinek Kapcsolattartó Bizottsága keretében zajlik. Ez a bizottság platformot biztosít a legfőbb ellenőrző intézmények számára, hogy több munkacsoport és hálózat útján megosszák egymással tapasztalataikat és módszertani megközelítéseiket. Az uniós legfőbb ellenőrző intézmények vezetői évente egyszer találkoznak, hogy megvitassák az aktuális és általánosan releváns kérdéseket. További információkat az [uniós Kapcsolattartó Bizottság](#) honlapján találhat.

A leggyakrabban feltett kérdések

11. Hogyan járulunk hozzá a csalás elleni küzdelemhez?

Az Unió külső ellenőreként **nincsen felhatalmazásunk a csalásyanús esetek kivizsgálására**. Ellenőrzéseink tehát nem kifejezetten a csalások felderítésére irányulnak. Amennyiben azonban számvevőink olyan eseteket tárnak fel, ahol csalárd tevékenység gyanúja merül fel, ezeket az eseteket be kell jelentenünk az illetékes hatóságoknak.

Ha csalásyanús eseteket találunk, ezeket bejelentjük az **Európai Csalás Elleni Hivatalnak (OLAF)**, a Bizottság csalás- és korrupciógyanús esetek kivizsgálásáért felelős szervezeti egységének, valamint adott esetben az **Európai Ügyészségnek (EPPO)**, az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények kivizsgálásával és büntetőeljárás alá vonásával foglalkozó független uniós hivatalnak, a vonatkozó információkkal és bizonyítékokkal együtt.

2023-ban ellenőrzési munkánk alapján 19 csalásyanús esetet jelentettük az OLAF-nak. Ebből 17 esetet az Európai Ügyészséghez (EPPO) is továbbítottunk. Az uniós költségvetésről szóló éves jelentésünk további információkkal szolgál a csalásyanús esetek jellegéről és adott esetben, illetve az adatok rendelkezésre állása esetén az ezekhez kapcsolódó, az OLAF által javasolt pénzügyi visszafizetésekről is.

12. Hol talál további információkat a Számvevőszékről?

Munkánkról és eredményeinkről további információk a [honlapunkon](#) található.

A Számvevőszékkel az alábbi e-mail címen léphet kapcsolatba: ECA-InstitutionalRelations@eca.europa.eu.